

PROJECT 'LEREN VAN PRAKTIJKERVARINGEN IN DE HULPVERLENING'

Wat is nodig om te zorgen dat jongeren en gezinnen goed en snel worden geholpen? Hoe kan het dat hulp soms goed werkt en in andere gevallen stagneert? Wat kunnen we met elkaar leren van praktijkervaringen? Welke succes- en belemmerende factoren komen we tegen?

In het project 'Leren van praktijkervaringen' denken jongeren, ouders, hulpverleners en beleidsmakers samen na over deze vragen. Ze leren samen van hulpverleningstrajecten die vastliepen en van trajecten die juist goed verliepen. Iedereen denkt mee vanuit zijn eigen ervaring, kennis en expertise en deelt inzichten met elkaar. Zo zorgen we samen dat jongeren en gezinnen in Friesland tijdig, passend en effectief worden geholpen!

DOELSTELLINGEN VAN HET PROJECT

- We ontwikkelen een *goed onderbouwde en praktisch haalbare werkwijze* voor het maken van een gedegen probleem- en krachtenanalyse en een tijdlijn. Met als doel om systematisch de (hulp)geschiedenis, de relevante problemen en krachten in kaart te brengen en om te weten hoe ze samenhangen. Dit helpt ons om te leren van wat er vooraf ging en om een goed advies te geven voor vervolghulp die het verschil maakt. Samen met het REX Jeugd, Team Toegang Hoogspecialistische Jeugdhulp (HSJ) en andere relevante betrokkenen implementeren we de ontwikkelde aanpak in de praktijk.
- In een *breed en multidisciplinair 'leernetwerk'* van jongeren, ouders, hulpverleners, beleidsmakers en bestuurders leren we van ingebrachte praktijkervaringen¹. In deze 'veilige' leernetwerk omgeving is er ruimte voor verdieping en reflectie, die in de dagelijkse werkomgeving vaak ontbreekt. Het gaat om het gezamenlijk vertalen van bestaande kennis en inzichten naar concrete oplossingen (hulpmiddelen, tools) en het samen realiseren van de nodige veranderingen in de praktijk (geldt voor alle Kenniswerkplaats projecten; zie *bijlage 2*).

WAT LEVERT DEELNAME AAN HET PROJECT OP?

- **Leren voorkomen** dat ernstige problematiek ontstaat en hulpverleningstrajecten vastlopen en niet tot resultaat leiden:
 - Concrete inzichten m.b.t. hoe we jongeren en gezinnen passender, effectiever en sneller kunnen helpen;
 - Beter samenwerken met en rondom jongeren en gezinnen;
- **Vergoten van vakmanschap**: professionals en organisaties beschikken over cruciale kennis en vaardigheden, gebaseerd op actuele inzichten en passen deze kennis daadwerkelijk toe in eigen praktijk;
- **Beleid dat beter aansluit bij de praktijk** en dat tijdige, passende en goed gestroomlijnde hulp ondersteunt;
- **Steviger leer- en verbeterbeweging in de regio**: vanuit een breed en multidisciplinair leernetwerk, positie van gelijkwaardigheid en in open dialoog wordt van en met elkaar geleerd, kennis van alle betrokkenen wordt ontsloten, doorontwikkeld en toegepast in de praktijk.

WAT VRAGEN WE VAN DE PARTNERORGANISATIES?

Met een ontwikkelteam, adviesgroep en het leernetwerk geven we uitvoering aan dit project.

Voor het realiseren van de hierboven beschreven doelstellingen en opbrengsten is het van belang dat de partners van de Kenniswerkplaats hun kennis en expertise actief willen delen en zich inzetten voor het verder brengen en uitvoeren van de gemaakte afspraken. We vragen de partnerorganisaties om **collega's af te vaardigen voor deelname** aan dit project².

MEER INFORMATIE?

- **Bijlage 1: Aanleiding** voor het project en **uitgangspunten samenwerking** binnen de Kenniswerkplaats
- **Bijlage 2: Leernetwerken** van de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland

Voor vragen en het doorgeven van namen van één of meerdere collega's neem contact op met Anja Holwerda, senior onderzoeker Kenniswerkplaats Jeugd Friesland (holwerda.a@jeugdhulpfriesland.nl)

¹ Onder meer uit het al afgeronde [Dialoogtafelproject](#) en uit de regionale casusbesprekingen, zoals Team Toegang HSJ en REX Jeugd.

² Zoals bijvoorbeeld deelname aan de [adviesgroep](#) en/of het leernetwerk (zie bijlage 2).

Bijlage 1

AANLEIDING PROJECT 'LEREN VAN PRAKTIJKERVARINGEN IN DE HULPVERLENING'

Dit project is onderdeel van de [Kenniswerkplaats Jeugd Friesland](#) (2020 – 2024)³, die samen met haar partners bijdraagt aan het creëren van een leer- en verbeterbeweging in de zorg voor jeugd in Friesland. Bestaande kennis wordt vanuit meerdere perspectieven ingebracht en benut en gezamenlijk wordt gereflecteerd, geleerd en doorontwikkeld over grenzen en domeinen heen. Het project is ingebed in het lerend landschap in Friesland en sluit aan bij verschillende initiatieven in de regio en daarbuiten.

AANLEIDING

In Friesland worden op meerdere plaatsen in de jeugdhulpketen zorgtrajecten geëvalueerd, geanalyseerd en besproken. Hierbij overleggen verschillende groepen van deskundigen, zoals REX Jeugd en Team Toegang Hoogspecialistische Jeugdhulp, over situaties waarin het niet is gelukt om (tijdig) passende hulp te bieden aan jongeren en hun gezin. Het gaat hier om complexe zorgvragen waarin er bij één of meerdere gezinsleden verschillende problemen tegelijk spelen. Vaak spelen de problemen op verschillende gebieden (fysieke, psychische en/of mentale gezondheid), verschillende plekken (thuis, op school en/of werk) en binnen verschillende domeinen (onderwijs, huisvesting, financiën en hulpverlening). Deze gezinnen hebben vaak al langer te maken met hulpverlening, terwijl de samenwerking met en tussen hulpverleners en instanties niet soepel verloopt en de ingezette hulp niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Het is belangrijk om samen te reflecteren op deze trajecten en om daarvan te leren. Met welke specifieke problemen hebben deze jongeren/gezinnen te maken en hoe hangen deze met elkaar samen? Welke risico- en beschermende factoren spelen een rol in het gezin en in de context van het gezin? Welke hulpverlening is al eerder ingezet en waarom heeft dit wel of juist niet geholpen? We zien dat een systematische, verklarende probleem-, krachten- en interventieanalyse vanuit een integraal denkkader regelmatig ontbreekt. Hierdoor lukt het in de praktijk vaak niet om te komen tot een goed onderbouwd, gezamenlijk plan en adequate uitvoering van dat plan.

Daarnaast wordt er op dit moment nog onvoldoende geleerd van praktijkervaringen in de hulpverlening. Wat zijn succesfactoren die bijdragen aan een positief verloop van het hulpverleningstraject? Wat zijn (externe) barrières die het verloop van het hulpverleningstraject belemmeren⁴? En wat doen we in de praktijk met deze kennis?

We verbinden de projectopbrengsten met meer 'formele' vormen van leren en opleiding voor huidige en toekomstige professionals in de jeugdhulp, in samenwerking met het opleidingsplatform OP Jeugd Friesland, en verschillende landelijke kennisinstituten. Daarnaast werken we nauw samen met NHL Stenden Hogeschool, Rijksuniversiteit Groningen en Aletta Jacobs School of Public Health / Aletta Fryslân om de opbrengsten een plaats te geven in de opleidingen en (bij)scholingsinitiatieven.

UITGANGSPUNTEN SAMENWERKING BINNEN DE KENNISWERKPLAATS JEUGD FRIESLAND

- **Affiniteit** met en/of **expertise** op het gebied van leren van praktijkervaringen in de (jeugd)hulpverlening, maatwerk voor kwetsbare gezinnen en/of samenwerking onderwijs en zorg;
- **Gelijkwaardigheid**: elkaar respecteren en elkaars expertise herkennen en erkennen;
- **Lerende houding**: het gaat om samen leren en (door)ontwikkelen, uitdrukkelijk niet om controle en sturing:
 - Geïnteresseerd in en nieuwsgierig naar elkaars ervaringen, perspectieven, dilemma's en uitdagingen;
 - Bereid om zich kwetsbaar op te stellen, actief verbinding te zoeken en open te staan voor andere perspectieven;
- **Gebruikmaken van bestaande, actuele kennis**: gezamenlijk ontsluiten, (door)ontwikkelen en vertalen van kennis naar concrete toepassingen voor en veranderingen in de praktijk;
- **Commitment**:
 - Vanuit het uitgangspunt - gezinnen en hun wensen en behoeften centraal en belemmerende regels opzij – kritisch te reflecteren op beleid, regelgeving en procedures binnen eigen organisatie(s) en, waar nodig, concrete stappen zetten om deze aan te passen en te verbeteren;
 - Tijd en ruimte vrij maken binnen eigen organisatie(s) om geleerde lessen toe te passen en/of uit te proberen.

³ Kenniswerkplaats Jeugd Friesland is een vervolg op de Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Friesland (2015-2020) en is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van ZonMw. Zie www.awtijf.nl voor meer informatie over de missie, visie, organisatie, overzicht partners en projecten.

⁴ Het gaat dan o.a. om financiering vanuit verschillende domeinen, organisaties die niet goed samenwerken, wettelijke beperkingen en de verschillende manieren waarop gemeenten hun jeugdzorg hebben ingericht.

Bijlage 2

LEERNETWERKEN REGIONALE KENNISWERKPLAATS JEUGD FRIESLAND

Wat is er nodig om te zorgen dat jongeren en gezinnen goed en snel worden geholpen? Waarom loopt de jeugdhulp soms vast? Hoe en wat kunnen we met elkaar leren van hulpverleningstrajecten? Hoe kunnen we het noodzakelijke maatwerk realiseren? Hoe kunnen onderwijs- en zorgorganisaties en professionals beter samenwerken?

Deze vragen staan centraal in de multidisciplinair leernetwerken van de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland.

Wil je ook jouw kennis en ervaringen delen en meedenken over daadwerkelijke transformatie van jeugdhulp in Friesland? Sluit je dan aan bij (een van de) leernetwerken⁵!

De Kenniswerkplaats Jeugd Friesland omvat **drie inhoudelijke projecten** met bijbehorende leernetwerken:

- ▶ [‘Leren van praktijkervaringen in de hulpverlening’](#)
- ▶ [‘Maatwerk voor kwetsbare gezinnen’](#)
- ▶ [‘Samenwerking onderwijs en zorg’](#)

In de leernetwerken delen jongeren, ouders, professionals, beleidsmakers en bestuurders hun kijk op jeugdhulp met als doel dat jongeren en gezinnen sneller, passender en effectiever worden geholpen. Door vanuit een gelijkwaardige positie met elkaar in gesprek te gaan wordt van én met elkaar geleerd. De ingebrachte wetenschappelijke, praktijk-, beleid- en ervaringskennis wordt vertaald naar concrete toepassingen en veranderingen in de praktijk.

HOE PAKKEN WE HET AAN?

De deelnemers aan de leernetwerken bepalen gezamenlijk de focus en kiezen de vraagstukken die voor hen het meest relevant en actueel zijn. Daar gaan ze samen mee aan de slag. Samen bekijken en doorgronden we de ingebrachte vraagstukken vanuit diverse perspectieven. Ieder lid van het leernetwerk deelt kennis en haalt zelf nieuwe kennis op. Ook nodigen we deskundigen uit het veld uit om hun expertise op bepaalde thema's te delen. Gezamenlijk reflecteren we op en zoeken we naar praktische en duurzame oplossingen. De geleerde lessen worden meteen toegepast en uitgetoetst in de dagelijkse praktijk.

We verbinden de opbrengsten vanuit de leernetwerken ook met meer ‘formele’ vormen van leren en opleidingen voor huidige en toekomstige professionals in de jeugdhulp, in samenwerking met o.a. het opleidingsplatform OP Jeugd Friesland, NHL Stenden Hogeschool, Rijksuniversiteit Groningen en verschillende landelijke kennisinstituten.

De leernetwerkbijeenkomsten worden gefaciliteerd door een procesbegeleider. De frequentie is ca. **4 keer per jaar**. De bijeenkomsten duren ongeveer **3 uur**.

WAT LEVERT HET OP?

- **Concrete inzichten** m.b.t. hoe we jongeren en gezinnen passender, effectiever en sneller kunnen helpen;
- **Betere samenwerking** met en rondom jongeren en gezinnen;
- **Vergoten van vakmanschap**: professionals en organisaties beschikken over cruciale kennis en vaardigheden, gebaseerd op actuele inzichten en passen deze kennis daadwerkelijk toe in eigen praktijk;
- **Beleed dat beter aansluit bij de praktijk** en dat tijdige, passende en goed gestroomlijnde hulp ondersteunt;
- **Steviger leer- en verbeterbeweging in de regio**: vanuit een breed en multidisciplinair leernetwerk, positie van gelijkwaardigheid en in open dialoog wordt van en met elkaar geleerd, kennis van alle betrokkenen wordt ontsloten, doorontwikkeld en toegepast in de praktijk.

MEER INFORMATIE OF AANMELDEN?

- ▶ **‘Leren van praktijkervaringen in de hulpverlening’**: Anja Holwerda, holwerda.a@jeugdhulpfriesland.nl
- ▶ **‘Maatwerk voor kwetsbare gezinnen’**: Anja Holwerda, holwerda.a@jeugdhulpfriesland.nl
- ▶ **‘Samenwerking onderwijs en zorg’**: Janneke Metselaar, janneke.metselaar@nhlstenden.com

⁵ We nodigen zowel jongeren en ouders als professionals vanuit praktijk-, beleid- en onderwijsorganisaties van harte uit om deel te nemen aan de leernetwerken. We denken aan collega's met een functie als gedragswetenschapper, zorgcoördinator, behandelcoördinator, sociaal werker, manager behandelzaken, hoofd / directeur behandelzaken, beleidsadviseur / regisseur, etc.